

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 lipca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.), z urzędu przeliczył rentę rodzinną uprawnionej D. L. ur. (...) od 01-08-2019, tj. od najbliższego terminu płatności świadczenia - z powodu zmiany ilości osób uprawnionych do renty.

Zakład wskazał, iż renta osoby zmarłej brutto wynosiła 1732,45 zł

Renta rodzinna wynosi:

- od 01-04-2019 r. dla 1 osoby uprawnionej 85% świadczenia osoby zmarłej: $85\% \times 1732,45 \text{ zł} = 1586,46 \text{ zł}$. Część renty rodzinnej dla 1 osoby wynosi 1586,46 zł

- od 01-06-2019 r. dla 2 osób uprawnionych wynosi 90% świadczenia osoby zmarłej: $90\% \times 1732,45 \text{ zł} = 1675,67 \text{ zł}$.

Renta rodzinna podlega podziałowi na 2 części - po: 837,84 zł dla każdej osoby uprawnionej.

Część renty rodzinnej dla 1 osoby wynosi 837,84 zł

Rentę zmniejsza się o kwotę 254,61 zł z tytułu osiągnięcia przychodu .

/ decyzja k. 43-44 akt ZUS/

Odwołanie od powyższej decyzji w całości w dniu 1 sierpnia 2019 r. wniosła D. L., domagając się jej zmiany.

W uzasadnieniu swego stanowiska podniosła, iż fakt przyznania renty rodzinnej po zmarłej matce także jej ojcu Z. L. (1) nie może zostać zaakceptowany gdyż ww. opuścił ich w 2013 r. , przez ten czas nie utrzymywał z nimi kontaktu, nie pomagał finansowo, nie interesował się chorobą matki trwającą 8 lat aż do momentu jej śmierci. Odwołująca podniosła, iż jej ojciec jest alkoholikiem, po stracie pracy przez rok utrzymywał się z zasiłku dla bezrobotnych, a w chwili obecnej dąży do uchylecia obowiązku alimentacyjnego – złożył pozew do Sąd Rodzinnego w Łowiczu w tym przedmiocie, powołując się na chorobę alkoholową. Odwołująca zaznaczyła również, iż uczy się i pracuje usiłując zapewnić sobie godziwe utrzymanie a pozbawienie jej praw do renty rodzinnej w połowie będzie dla niej wysokim obciążeniem.

/ odwołanie k. 3-4/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 27 sierpnia 2019 r., organ rentowy wniósł o jego oddalenie przytaczając argumentację jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k. 7-7 v./

Na rozprawie w dniu 18 lutego 2020 r. poprzedzającej wydanie wyroku wnioskodawczyni poparła odwołanie, zainteresowany Z. L. (1) oraz pełnomocnik organu rentowego wnieśli o oddalenie odwołania.

/ stanowisko procesowe stron protokół z rozprawy w dniu 18 lutego 2020 r. 00:02:15 – 00:03:01/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni D. L. urodziła się w dniu (...) Jej rodzicami są B. i Z. L. (1).

/ bezsporne/

D. L. od dnia 29.11.2017r. pobiera rentę rodzinną po zmarłej w tym dniu matce B. L. (1).

/ bezsporne , decyzja k. 25-26 akt ZUS/

W dniu 28.06.2019r. z wnioskiem o wypłatę renty rodzinnej po zmarłej żonie B. L. (1) wystąpił Z. L. (1). We wniosku o świadczenie wnioskodawca podał, iż do dnia śmierci współmałżonki pozostawał z nią we wspólności małżeńskiej, wspólnie z nią zamieszkiwał i prowadził gospodarstwo domowe.

/ wniosek k. 1-10 akt ZUS dot. Z. L../

Decyzją z dnia 08.07.2019r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał Z. L. (1) od dnia 1.06.2019 r. prawo do renty rodzinnej po zmarłej żonie z uwzględnieniem faktu, iż uprawnionymi do świadczenia są dwie osoby.

/ decyzja k. 25/26 akt ZUS dot. Z. L../

Zaskarżoną decyzją dnia 08.07.2019r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przeliczył pobieraną przez D. L. rentę rodzinną z powodu zmiany ilości osób uprawnionych do renty i dokonał podziału renty na dwie części, ponieważ do renty są uprawnione dwie osoby.

/ decyzja k. 43-44 akt ZUS/.

Od 2013 r. Z. L. nie zamieszkiwał wraz z żoną i dziećmi wyprowadził się do siostry, do domu w B..

/ oświadczenie Z. L. k. 32 akt ZUS dot. Z. L., zeznania zainteresowanego 00:11:30 -00:14:02 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:06:04 -00:10:14 protokół z rozprawy z dnia 18 lutego 2020/.

Po wyprowadzeniu się z domu w 2013 roku Z. L. nie utrzymywał kontaktów z żoną, nie przekazywał jej żadnych pieniędzy, sam też ich nie otrzymywał. B. L. nie dysponowała kartą płatniczą męża. Nie było żadnych odwiedzin ani korespondencji także w okresie choroby B. L..

/zeznania wnioskodawczyni 00:11:03 -00:11:30 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:03:12 -00:06:04 zeznania zainteresowanego 00:11:30 -00:14:02 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:06:04 -00:10:14 protokół z rozprawy z dnia 18 lutego 2020/

Wyrokiem z dnia 12 czerwca 2013 r. Sąd Rejonowy w Łowiczu III Wydział Rodzinny i nieletnich w sprawie III RC 83/13 z powództwa Z. L. (1) przeciwko B. L. (1) orzekł o ustanowieniu rozdzielnosci majątkowej z dniem 20 stycznia 2013 r. pomiędzy B. L. (1) i Z. L. (1) znoszącej wspólność majątkową małżeńską powstałą pomiędzy nimi na skutek zawarcia związku małżeńskiego w dniu 17 sierpnia 1991 r. w USC w Ł. nr aktu 116/1991, oddalił powództwo w pozostałej części.

/ wyrok k. 22/

Decyzją Burmistrza Miasta Ł. z dnia 24.06.2013 r. Z. L. (1) został wymeldowany z pobytu stałego z lokalu położonego w Ł. ul. (...), będącego uprzednio wspólnym miejscem zamieszkania małżonków.

/ decyzja koperta k. 6 . k. 23 -28/

Pomiędzy małżonkami nie toczyło się postępowanie rozwodowe, nie występowali też oni o orzeczenie w przedmiocie separacji.

/zeznania wnioskodawczyni 00:11:03 -00:11:30 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:03:12 -00:06:04 protokół z rozprawy z dnia 18 lutego 2020, zeznania zainteresowanego 00:11:30 -00:14:02 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:06:04 -00:10:14 protokół z rozprawy z dnia 18 lutego 2020/

Wnioskodawca początkowo nie wiedział o śmierci żony nie został o niej poinformowany przez córki. Nie umiał wskazać kiedy widział się z nią po raz ostatni.

/oświadczenie Z. L. k. 32 akt ZUS dot. Z. L. zeznania zainteresowanego 00:11:30 -00:14:02 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:06:04 -00:10:14 protokół z rozprawy z dnia 18 lutego 2020/

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny dowodów i zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawczyni jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 65 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 53) renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy.

Do renty rodzinnej uprawnieni są członkowie rodziny spełniający warunki określone w art. 68-71 w tym m.in. dzieci własne, małżonek (wdowa i wdowiec) – art. 67 ustawy.

W myśl art. 68 ust. 1 ustawy dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

1) do ukończenia 16 lat;

2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo

3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

2. Jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów.

W myśl art. 70 ust. 1 ustawy emerytalnej wdowa ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli:

1) w chwili śmierci męża osiągnęła wiek 50 lat lub była niezdolna do pracy albo

2) wychowuje co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa uprawnione do renty rodzinnej po zmarłym mężu, które nie osiągnęło 16 lat, a jeżeli kształci się w szkole - 18 lat życia, lub jeżeli sprawuje pieczę nad dzieckiem całkowicie niezdolnym do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolnym do pracy, uprawnionym do renty rodzinnej.

Zgodnie z ust. 2 prawo do renty rodzinnej nabywa również wdowa, która osiągnęła wiek 50 lat lub stała się niezdolna do pracy po śmierci męża, nie później jednak niż w ciągu 5 lat od jego śmierci lub od zaprzestania wychowywania osób wymienionych w ust. 1 pkt 2.

Małżonka rozwiedziona lub wdowa, która do dnia śmierci męża nie pozostawała z nim we wspólności małżeńskiej, ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli oprócz spełnienia warunków określonych w ust. 1 lub 2 miała w dniu śmierci męża prawo do alimentów z jego strony ustalone wyrokiem lub ugodą sądową (art. 70 ust. 3).

Wdowa niespełniająca warunków do renty rodzinnej określonych w ust. 1 lub 2 i niemająca niezbędnych źródeł utrzymania ma prawo do okresowej renty rodzinnej: przez okres jednego roku od chwili śmierci męża; w okresie uczestniczenia w zorganizowanym szkoleniu mającym na celu uzyskanie kwalifikacji do wykonywania pracy zarobkowej, nie dłużej jednak niż przez 2 lata od chwili śmierci męża (art. 70 ust. 4).

Przepisy ust. 1-4 stosuje się odpowiednio do wdowca (art. 70 ust. 4).

Zgodnie z art. 74 ust. 1 ustawy emerytalnej wszystkim uprawnionym członkom rodziny przysługuje jedna łączna renta rodzinna, z uwzględnieniem ust. 2-4. Renta rodzinna podlega podziałowi na równe części między uprawnionych (ust. 2). W razie ujawnienia okoliczności powodujących konieczność dokonania podziału renty rodzinnej po raz pierwszy lub zmiany warunków dotychczasowego podziału renty ze względu na zmianę liczby osób uprawnionych organ rentowy dokonuje podziału świadczenia od miesiąca ujawnienia tych okoliczności, Przepisy art. 129 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio (ust. 3). W razie ujawnienia okoliczności powodujących ustanie podziału renty rodzinnej przepis art. 133 stosuje się odpowiednio (ust. 4).

Stanowczo odrzucić należy tezę, że istnienie jakichkolwiek związków pomiędzy osobami pozostającymi formalnie w związku małżeńskim, jest już dostateczną przesłanką do stwierdzenia zaistnienia wspólności małżeńskiej. Istnieje bowiem pewien próg intensywności tej relacji, którego przekroczenie pozwala dopiero na stwierdzenie tej okoliczności, co wynika choćby z literalnego rozumienia terminu "pożycie". Ponadto zauważyć należy, że w odmiennym wypadku ustawodawca w redakcji art. 70 ust. 3 posłużyłby się wyłącznie kategorią prawną pozostawania w związku małżeńskim (zasadniczo łatwym do dowiedzenia), a nie "pozostawania w pożyciu". Wykazanie zatem istnienia relacji o charakterze mniej intensywnym od oczekiwanej w realiach konkretnej sprawy, skutkować będzie odmową zastosowania w sprawie art. 70 ust. 3 ./tak SA W Warszawie w wyroku z dnia 29 kwietnia 2016 r. III AUa 622/15 LEX nr 2109563/

Pozostawanie we wspólności małżeńskiej nie może być postrzegane jako następstwo jedynie formalnie zawartego związku małżeńskiego, ale również jako wspólność małżeńska wynikająca lub powiązana z rzeczywistym korzystaniem z praw i realizowaniem powinności małżeńskich, które do dnia śmierci ubezpieczonego współmałżonka kreują faktyczną wspólnotę małżeńską w jej rozmaitych wymiarach: duchowym, materialnym lub rodzinnym, a następnie - wskutek wystąpienia ryzyka ubezpieczeniowego (śmierci ubezpieczonego) - uruchamiają prawo ustawowo wskazanych osób bliskich do renty rodzinnej. /II UK 579/17 - wyrok SN - Izba Pracy z dnia 07-05-2019, III UK 278/18 - postanowienie SN - Izba Pracy z dnia 14-05-2019/

Brak wspólnego zamieszkiwania nie przesądza o braku podstaw do przyjęcia, że małżonków nie łączyła "wspólność małżeńska" w rozumieniu art. 70 ust. 1. W niektórych wyjątkowych przypadkach oddzielne zamieszkiwanie małżonków nie jest równoznaczne z ustaniem wspólności małżeńskiej w rozumieniu art. 70 ust. 3. Uzyskanie przez wdowę/ wdowca prawa do renty rodzinnej nie jest uzależnione od wypełniania obowiązków małżeńskich, a nawet nie od pozostawania przez nich we wspólności małżeńskiej w jakimkolwiek innym aspekcie, niż posiadanie tytułu do uzyskiwania świadczeń alimentacyjnych. Z tych przyczyn, ze względu na alimentacyjny cel i funkcję renty rodzinnej, należy stwierdzić, że małżonek, który mieszka oddzielnie, lecz do dnia śmierci realizuje powinność pomocy finansowej na rzecz żony, płynącą z troski o jej potrzeby i wykazuje poszanowanie przynajmniej majątkowych obowiązków małżeńskich, pozostaje we wspólności z małżonkiem, którego opuścił. /tak SA w Poznaniu w wyroku z dnia z dnia 22 marca 2016 r. ,III AUa 1381/15 ,LEX nr 2062032 III AUa 248/19 - wyrok SA Katowice z dnia 21-03-2019, III UK 104/17 - wyrok SN - Izba Pracy z dnia 18-07-2018/

Przez pojęcie wspólności małżeńskiej, o której mowa w art. 70 ust. 3 u.e.r.f.u.s. rozumie się nie tylko wspólność majątkową, ale również więź duchową, osobistą, emocjonalną i uczuciową./tak SA w Katowicach w wyroku z dnia 1 kwietnia 2015 r. ,III AUa 645/14 LEX nr 2023150 III AUa 380/18 - wyrok SA Lublin z dnia 03-04-2019, III AUa 1865/17 - wyrok SA Katowice z dnia 18-04-2018/

Znaczenia pojęcia pozostawania małżonków we wspólności małżeńskiej w rozumieniu art. 70 ust. 3 nie da się wyjaśnić bez ustalenia realnych więzi małżeńskich na gruncie instytucji kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Podstawowe normy tego prawa przewidują, że małżonkowie mają równe prawa i obowiązki w małżeństwie. Są obowiązani do wspólnego pożycia, do wzajemnej pomocy i wierności oraz do współdziałania dla dobra rodziny, którą przez swój związek założyli (art. 23 k.r.o.). Ponadto, oboje małżonkowie obowiązani są, każdy według swych sił oraz swych możliwości zarobkowych i majątkowych, przyczyniać się do zaspokajania potrzeb rodziny (art. 27 k.r.o.). W ramach

tych zasadniczych regulacji prawa rodzinnego uprawnione jest założenie, że o małżeństwie (art. 23 k.r.o.) oraz o potrzebach rodziny - w rozumieniu art. 27 k.r.o. - można mówić w zasadzie wówczas, gdy rodzina jest związana nie tylko formalnym aktem małżeństwa, ale także realnym (rzeczywistym) węzłem pożycia małżeńskiego, któremu doktryna przypisuje opisowe znaczenie w postaci akceptowanego przez prawo i moralność wzorca, jaki małżonkowie powinni realizować w stosunkach małżeńskich w zmieniających się kolejach życia. Inaczej rzecz ujmując, wymaganie pozostawania w faktycznej wspólnocie małżeńskiej sprawia, że dla spełnienia tego dodatkowego warunku nabycia prawa do renty rodzinnej nie wystarcza samo występowanie zewnętrznych oznak w postaci istnienia małżeństwa potwierdzonego formalnym aktem małżeńskim, ale konieczne jest zachowanie do dnia śmierci ubezpieczonego realnych więzi małżeńskich w ich rozmaitych wspólnotowych przejawach./tak wyrok SA w Szczecinie z dnia 6 lutego 2014 r. ,III AUa 652/13 ,LEX nr 1461161/

Zgodnie z dyspozycją art. 6 k.c. to na odwołującej się spoczywał ciężar dowodowy w przedmiotowej sprawie, zatem to ona powinna była udowodnić okoliczności, z których wywodzi skutki prawne.

Postępowanie w niniejszej sprawie sprowadziło się do rozstrzygnięcia zagadnienia, czy zainteresowany spełniał warunek określony w ust. 3 art.70 i tym samym czy odwołująca była jedyną osobą uprawnioną do renty rodzinnej po zmarłej B. L. (1), czy też prawo to po zmarłej żonie przysługuje również jej ojcu.

W ocenie Sądu wnioskodawczyni wykazała, iż ojciec do dnia śmierci matki nie pozostawał z nią we wspólności małżeńskiej.

Z ustaleń wynika, że mimo, że małżonkowie pozostawali formalnie w związku małżeńskim, zainteresowany Z. L. (1) od 2013 r. nie mieszkał razem z żoną i został formalnie wymeldowany z ich wspólnego stałego miejsca pobytu. Małżonkowie nie prowadzili wspólnego gospodarstwa domowego, orzeczono rozdzielność majątkową. Z. L. nie odwiedzał chorej żony ani dzieci, nie przekazywał jej żadnych pieniędzy sam też, od niej ich nie otrzymywał, nie kontaktował się z nią, nie prowadził korespondencji.

Powyższe zostało ustalone na podstawie zeznań wnioskodawczyni oraz dowodów z dokumentów przedłożonych w procesie, których zainteresowany ani ZUS nie kwestionowali a które w tym zakresie wzajemnie ze sobą korespondowały.

Znamiennym jest, co zainteresowany potwierdził na rozprawie, że ubiegając się o rentę rodzinną niezgodnie z prawdą podał, iż zamieszkiwał z żoną i prowadził z nią wspólne gospodarstwo domowe aż do jej śmierci. Zainteresowany w procesie przyznał, iż nie zamieszkiwał z żoną od 2013 r. Tym samym trudno dojść do przekonania iż wskazując na utrzymywanie dalszych relacji z żoną po wyprowadzce podawał okoliczności prawdziwe. Jak wskazuje zebrany w sprawie materiał dowodowy zainteresowany początkowo nawet nie wiedział o śmierci żony, nie został o niej poinformowany, nie umiał wskazać kiedy widział się z nią po raz ostatni.

Mając na uwadze powyższe rozbieżności, Sąd doszedł do przekonania iż zeznania zainteresowanego w części dotyczącej pozostawania z B. L. do dnia jej śmierci we wspólności małżeńskiej, także rozumianej jako więzi emocjonalnej, nie zasługują na wiarę i nie mogły być podstawą do ustaleń stanu faktycznego. Jednocześnie w sprawie ustalono, i było to bezsporne, że zmarła w żaden sposób nie przyczyniała się dnia swojej śmierci do utrzymania wnioskodawcy, który wówczas jeszcze pracował.

Reasumując, zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje więc podstaw do uznania, iż obok wnioskodawczyni uprawnionym do renty rodzinnej po zmarłej B. L. jest także jej ojciec. Zainteresowany od chwili wyprowadzenia się z domu w 2013 r. aż do dnia śmierci żony nie realizował względem niej żadnej pomocy czy to finansowej czy emocjonalnej płynącej z troski o jej potrzeby, nie pozostawał z nią również w żadnych relacjach duchowych, osobistych i uczuciowych pozwalających mówić o istnieniu wspólności małżeńskiej, a także żona nie przyczyniała się w żaden sposób do jego utrzymania.

Mając powyższe na uwadze, wobec zaistnienia podstaw do uwzględnienia odwołania Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 477¹⁴ §2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.